

Uttalelser fra Rogaland SVs årsmøte 2022

Barnas beste må prioriteres høyere i utvisningssaker	2
Naturkrisen må stoppes	3
Vaksinepatent	4
Støtte til energiltak folk har råd til	5
Sjø- og jordkabel framfor luftspenn	6
Nå må regjeringen prioritere psykisk helse!	7
Nei til ferjefri E39	8
Nei til aggresjon fra Russland og opptrapping fra NATO	9
Norge må si nei til baseavtale med USA	10
Stopp fagforeningsknusingen i Kaefer Energy	11
Straumkrisa krev systemendring	12
Forsand hører hjemme i Strand	13
Matjorda treng eit sterkare vern	14
Kvinnekamp er klimakamp	15
Ja til profesjonsstudium i psykologi ved UiS	16

Barnas beste må prioriteres høyere i utvisningssaker

På utlendingsfeltet ser vi gjentatte ganger at innvandringsregulerende hensyn vektlegges sterkere enn hensynet til barnas beste, og at barn har svært begrensede muligheter til å bli hørt i saker som berører dem. Dette skjer ofte i utvisningssaker hvor barn født i Norge blir atskilt fra en av foreldrene som utvises til hjemlandet.

Utlendingsforvaltningen skal i utvisningssaker foreta en forholdsmessighetsvurdering som veier hensynet til barnas beste mot innvandringsregulerende hensyn. En gjennomgang av regelverket og et utvalg utvisningssaker gjort av Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) og Redd Barna i 2020 konkluderer med at det er manglende rettshjelp til barn i utvisningssaker, at det blir gjort sviktende utredninger av barnas beste, at barn sjelden får mulighet til å bli hørt direkte og muntlig, og at innvandringsregulerende hensyn systematisk trumfer hensynet til barnets beste.

Flertallet i et utvalg oppnevnt av den forrige regjeringen konkluderer med at det har utviklet seg en streng praksis i forvaltningen og domstolene hvor det er tvil om barnas beste blir tillagt nok vekt i forholdsmessighetsvurderingen mellom staten og barnas interesser. Samtidig understrekes det at det er et politisk ansvar å vedta regelendringer som endrer praksisen.

Rogaland SV mener det haster med å endre denne praksisen som fører til at barn skilles fra en forelder og som kan medføre brudd på våre internasjonale forpliktelser.

Rogaland SV vil:

- Ha som hovedregel i utvisningssaker at foreldre ikke skal utvises dersom det medfører splittelse av familier.
- Sikre at hensynet til barnets beste i utvisningssaker skal ha større vekt og skal veie tyngre enn innvandringspolitiske hensyn.
- Gjennom endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften sikre en grundig, helhetlig og individuell vurdering av barnets beste i utvisningssaker.
- Sikre barns rett til å bli hørt og til å få tilstrekkelig rettshjelp som ivaretar barnas rettssikkerhet.

Naturkrisen må stoppes

Det blir stadig mindre inngrepsfri natur i Norge. Ifølge Miljødirektoratet var kun 44 prosent av landarealet i Norge regnet som inngrepsfritt i 2018. Det er inngrepsfrie naturområder som ligger en kilometer eller mer i luftlinje fra tyngre naturinngrep. Villmarkspreget natur, som ligger 5 km eller mer unna tyngre inngrep, er redusert fra omtrent 50 prosent av landarealet i 1900 til 11,5 prosent i 2018. I Sør-Norge ligger kun fem prosent av arealene mer enn fem km fra tyngre naturinngrep som veier, jernbane, kraftledning, vindkraftanlegg eller regulerte vassdrag.

Nå er også datalagring og batterifabrikker på full fart inn i LNF-områdene rundt om i kommunene, i tillegg til staten sin iver etter stadig flere og breiere veier, utbygging av verna vassdrag og andre statlige utbygginger.

Fragmentering og forbruk av natur er hovedårsaken til at arter og naturtyper havner på rødlistene. Ifølge WWF, Verdens Naturfond, mister vi natur i et tempo som ikke har skjedd på millioner av år. Økte temperaturer som følge av klimaendringer og måten vi bruker naturressursene våre på, presser nå naturen til det ytterste.

Kommende generasjoner er avhengige av at vi forvalter naturen på en bærekraftig måte. Utbygging skjer i kommunene, derfor mener vi i SV at kommunene trenger fast ansatte og kompetente naturforvaltere som kan tenke langsiktig og økologisk, og som følger opp nasjonale og internasjonale forpliktelser.

SV mener også at kommunene må føre arealregnskap, og ha oversikt over naturtypene sine. Tapt natur må bokføres, ødelagte myrer skal regnes med i karbonbudsjettet, og skadet natur må kompenseres ved tilsvarende areal et annet sted. Alle kommuner må være arealnøytrale, og ta ansvar for restaurering av ødelagt natur. FN har øremerket perioden 2021–2030 som det globale tiåret for restaurering av natur. SV mener kommunene må ta det på største alvor.

Norge signerte biomangfoldsloven i Rio i 1992. Nå haster det å følge opp forpliktelsene.

Vaksinepatent

Sør-Afrika og India føreslo i oktober 2020 at Verdas handelsorganisasjon (WTO) skulle gjera vedtak om tidsavgrensa unnatak når det gjeld reglar for immaterielle (patent) rettar - Trips. Målet er å få auka global vaksineproduksjon og gi fattige land tilgang på covid-19-vaksine, legemiddel og medisinsk utstyr.

Det har ikkje lukkast å vedta framlegget. Vedtak i WTO krev konsensus. Framlegget er støtta av over 100 land, men ei handfull rike land, mellom anna EU, Storbritannia og Noreg, seier nei.

Noreg må stilla seg solidarisk med dei millionar fattige i verda som ventar på vaksine og medisinar, og ikkje med legemiddelselskapa. Vaksinane mot covid-19 er i hovudsak forska fram av offentleg støtta forskning.

Rogaland SV krev at Noreg støttar forslaget om eit unntak frå reglane som gir selskapa eigedomsrett til vaksine- og medisinoppskriftene.

Støtte til energiltak folk har råd til

Statsforetaket Enova SF ble etablert i 2001, og er underlagt Klima- og miljødepartementet. Foretakets formål er å bidra i omstillingen til lavutslippssamfunnet, og medvirke til å nå Norges klimaforpliktelser. Delmålene er å bidra til reduserte ikke-kvotepliktige klimagassutslipp mot 2030, og til teknologiutvikling og innovasjon som bidrar til utslippsreduksjoner frem mot lavutslippssamfunnet i 2050. Enova SF tildeler og forvalter disponible midler fra Klima- og energifondet i henhold til fondets vedtekter og en fireårig avtale med Klima- og miljødepartementet. I tillegg utarbeider departementet årlige oppdragsbrev som eventuelt utdyper og kompletterer de føringer og mål som ligger i gjeldende fireårige avtale.

Den gjeldende fireårsavtalen vektlegger i hovedsak teknologiutvikling og markedsintroduksjon, med sikte på «å oppnå varige markedsendringer slik at løsninger tilpasset lavutslippssamfunnet på sikt blir foretrukket uten støtte». Virkemidlene, altså de økonomiske tilskuddene, er i stor grad tilpasset entreprenøren og bedriften, og i mindre grad forbrukeren; beboere i hjem med behov for enkle energiltak.

Forskningsinstituttet SINTEF har funnet ut at energioppgradering, som isolering, tettere vinduer og bruk av varmpumper, kan gi stor energibesparing på nasjonalt nivå. Energieffektiviseringen kan skje i eksisterende bygningsmasse og i nye bygg, og det energibesparende anslaget er på hele 23 terawattimer i året, omtrent to til tre ganger Oslos forbruk. Betydningen av energiltak, også i private hjem, er således en markant del av omstillingen til lavutslippssamfunnet.

Men, terskelen for å få støtte som privatperson er høy, og tiltak som utløser økonomiske tilskudd er svært kostnadskrevende. Etterisolering, installasjon av tettelister, rentbrennende vedovn eller varmpumpe, utskifting av vinduer og dører og investering i varmestyringssystemer er gode tiltak som dessverre ikke er tilskuddsberettiget hver for seg. Dersom man skal få tilskudd for etterisolering av bolig for eksempel, så må dette inngå i en rekke svært dyre tiltak under definisjonen «oppgradering av bygningskropp». Slike investeringer beløper seg gjerne opp mot én million kroner, og er forbeholdt de få og privilegerte.

Sosialistisk Venstreparti vil tilføre et forbrukervennlig fokus i en oppdatert avtale mellom Klima- og miljødepartementet og Enova SF. Tilskuddene må også rettes mot mindre og trinnvise tiltak, som favner en større mottakergruppe enn det dagens ordning omfatter. Subsidiert lavterskeltiltak skal inngå i Enova SF sine rammevilkår for forvaltning av midlene, og mål og delmål skal i større grad inkludere utbredelse av enkeltstående energiltak i private hjem.

Sjø- og jordkabel framfor luftspenn

Framføring av elektrisk kraft i samband med oppbygginga av nye arbeidsplassar og anna er naudsynt. No trengst det ein god plan for omfanget av, og måten denne nettutbygginga skjer på.

Statnett skal i åra framover bygga nye 420 kV kraftleidningar over heile landet. Som luftspenn er desse arealkrevjande og øydeleggande for natur-, landbruks og rekreasjonsområde. Dette har me døme på i planlagde linje mellom Blåfalli i Kvinnherad kommune og Gismarvik i Tysvær kommune, gjennom Etne kommune og Vindafjord kommune. Linja er planlagd med store luftspenn over fjord og vatn, gjennom Etnefjella, friluftsområde med høg verdi for regionen og gjennom bustad – og landbruksområde. Slike kraftleidningar har høge master (monstermaster), gir visuell forureining, krev bandlagde areal under leidningane og nye tilkomstvegane både under bygging og deretter for vedlikehald.

Lokalt i Etne kommune er det stor motstand mot denne nye kraftlinja i luft. Etne kommunestyre ønsker difor at Statnett og NVE skal utgreia bruk av sjøkabel og jordkabel. I Vindafjord kommunestyre ønskte eit mindretal det same. Ei frivillig «Teknisk Gruppe», har vist at bruk av sjø- og jordkabel er mogleg.

I Klepp kommune er det ei tilsvarande sak. Der har kommunestyret vedteke å, om naudsynt, gå inn med midlar for å erstatta strekket mellom Tjøtta - Hatteland med jordkabel. Området her har stor verdi for rekreasjon og har historisk verdi. I utgreiinga der vert det vist til at jordkabel minkar energitapet og gir meir stabil drift.

Dette er døme på saker som er kjende nå, og fleire vil koma. Det er naudsynt at krafta kjem fram der ho trengs for å bygga landet, skapa arbeidsplassar, gjennomføra det grønne skiftet og anna. Det må unngåast at dette behovet kjem i konflikt med naturen sine behov.

Årsmøtet i Rogaland SV meiner difor at bygging av jord- og sjøkabel alltid skal utgreiast som alternativ i samband med bygging av nye kraftleidningar.

Årsmøtet krev konkret at ei slik utgreiing må koma for linja mellom Blåfalli – Gismarvik.

Nå må regjeringen prioritere psykisk helse!

Under den borgerlige regjeringen økte ventetiden for å få psykisk helsehjelp, og presset på de psykiske helsetiltakene økte.

I et forsøk på å bedre kvaliteten og effektiviteten innen psykisk helsehjelp og rus, innførte den forrige regjeringen pakkeforløpet i 2019. Hensikten var å «gi deg som pasient eller pårørende et behandlingsforløp som er helhetlig og forutsigbart, uten unødig ventetid. Du skal få mer innflytelse på behandlingen, og den skal evalueres systematisk underveis».

Nå viser to rapporter fra SINTEF at effektene av pakkeforløpet uteblir. Hverken pasienter, pårørende eller fagpersonell opplever en bedring av tjenestene, flere melder derimot om motsatt effekt.

Noen av funnene er:

- Pasienter har lite kjennskap til pakkeforløpet og hva det innebærer.
- Fagpersoner opplever å bruke mer tid på rapportering og koding, og at dette går ut over tiden de bruker på pasientene.
- Fagpersoner er i det store enige i intensjonene, men mener mye av dette allerede var godt ivaretatt.
- Fagpersoner opplever press på å gjennomføre utredning og behandling på en satt måte som gir mindre rom for faglige frihet og vurderinger. Noen rapporterer at de opplever det som mistillit at de må bli målt på alt.
- Tidspress på blant annet utredning oppleves å gå utover helheten i behandlingen. Også for pasienter som er redde for å miste tilbud dersom de ikke får gode nok resultater fort nok.
- For mye fokus på kvantitative mål og for lite på kvalitative.
- Pakkeforløpet har ikke bedret kommunikasjon og samarbeid mellom instanser.

Nå trenger vi et løft for psykisk helse, og det haster. Rogaland SV mener at pakkeforløpet må erstattes med et system som er mindre byråkratisk. Pasienter og pårørende må få et system som er enklere å finne fram i og de ansatte må få større tillit til å gjøre faglige vurderinger basert på egen kompetanse. Fagpersonell skal bruke mest mulig tid på pasientene og krav til koding og rapportering bør begrenses til det som er nødvendig for god behandling. Det kvalitative ved behandlingen bør vektlegges i større grad enn det gjør i dagens system hvor kvantitative måltall ofte får for stor plass. Finansieringen av psykisk helse må styrkes betydelig, og det bør også vurderes i hvilken grad innsatsstyrt finansiering (ISF) er den mest egnede finansieringsformen for psykisk helsehjelp.

Nei til ferjefri E39

Rogaland SV ser med stor uro på planane som er lagt fram for ferjefri E39 over Vestlandet. Verda er ikkje berre i ei klimakrise, ho er også i ei naturkrise. Urørt natur må stadig vika for "utviklinga". Traseen vil rasera urørt vestnorsk natur for all framtid. Etter all utbygging av vindturbinar, er Noreg det landet som har tapt mest urørt natur, samanlikna med nabolanda våre.

Eit slikt gigantprosjekt med lange undersjøiske tunnelar og bruer på opp til 5 km, vil gjera større skade på klima og natur enn samfunnsnyttan. Prosjektet baserer seg på bompengefinansiering og sterk auke i trafikkmengda. Dette er stikk i strid med målet vårt om å redusera biltrafikken. Kostnaden ligg på om lag 400 milliardar kroner.

Me oppfordrar Stortinget til å revurdere planane, og heller bruka pengane på ein betre måte, for eksempel til rassikring på E16!

Nei til aggresjon fra Russland og opptrapping fra NATO

I disse dager ser vi at Russland øker sin tilstedeværelse langs Ukrainas grenser, og at det meldes om 100.000 russiske soldater i grenseområdene til Ukraina. Samtidig vil NATO trappe opp sin tilstedeværelse i Øst-Europa. Det mener Rogaland SV er en bekymringsfull utvikling.

SV har en lang tradisjon for å stå for den tredje vei i utenrikspolitikken, som er uavhengig av lojalitet til enkelte stormakter. Vi anvender de samme prinsippene i ulike situasjoner, og er tydelige i vår kritikk av stormakter, enten det er USA, Russland, Kina eller NATO. SV står for en klar freds- og nedrustningspolitikk, og mener dette skal være Norges holdning i møte med internasjonale konflikter.

Fred og stabilitet i nord er viktig for Norges trygghet, og vi er avhengige av et godt samarbeid med Russland. Utviklingen i vårt største naboland er allikevel bekymringsverdig. Det gjelder spesielt omfattende brudd på menneskerettighetene, annekteringen av Krim og andre klare og gjentatte brudd på folkeretten. Det må Norge kritisere tydelig, både direkte i dialogen med Russland og i internasjonale fora.

I NATO og FNs sikkerhetsråd må Norge ta til orde for nedrustning, fredssamtaler og konstruktiv dialog.

Rogaland SV er kritiske til Russlands økte tilstedeværelse i Ukrainas grenseområde og krever en umiddelbar nedtrapping av den russiske, militære tilstedeværelsen. Samtidig krever vi at NATO ikke eskalerer konflikten gjennom å øke sin tilstedeværelse i Øst-Europa. Vår alles sikkerhet er avhengig av at konflikten ikke blir til en krig, som vil medføre uante menneskelige lidelser og tap.

Norge må si nei til baseavtale med USA

Norge må arbeide for fred og mot en politikk som øker faren for krig i Norge og internasjonalt. Dette gjør vi ved å si nei til baseavtalen. Baseavtalen er en bilateral avtale mellom Norge og USA, verdens største militærmakt, og skal behandles av Stortinget før sommeren.

Baseavtalen vil berøre Rogaland ved at Sola flystasjon sammen med Rygge, Evenes og Ramsund vil bli et såkalt omforent område. «Omforente områder» er et konsept som gir amerikanske styrker ubetinget tilgang og bruk av disse for en rekke formål. Dette betyr å gi fra oss suverenitet på norsk jord.

Baseavtalen innebærer fast stasjonering av amerikanske soldater i fredstid. Dette er i strid med norsk basepolitikk. Avtalen kan også innebære at det blir stasjonert atomvåpen på norsk jord. Dette er et brudd med tradisjonell norsk avspenningspolitikk.

Amerikanske baser i Norge vil øke spenningen mot Russland. Det er i vår interesse å ha et godt forhold til nabolandet i øst. Flybaser og permanent tilstedeværelse vil kunne forstås som en mer aggressiv atferd fra norsk side. I tillegg er det en helt klar endring i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk. Norge må føre en avspenningspolitikk og ikke føre en politikk som gir økt spenning i nordområdene.

Den amerikanske basepolitikken har støttet opp om amerikansk krigføring i land som Irak, Libya og Afghanistan.

Historien har vist oss at veien mot trygghet og sikkerhet kan ikke oppnås med militære midler. Sikkerhet og trygghet må søkes gjennom samarbeid, tillit og lavspenning. Norge må si nei til SDCA-avtalen og fortsette sin politikk for godt og sikkert naboskap med Russland. Denne avtalen som vil plassere amerikanske soldater og utstyr nær grensen til Russland vil bli oppfattet som en uvennlig og truende handling. Det er i Norges og i verdens interesse å satse på helt andre virkemidler for å få fred og frihet.

Vi må si nei til amerikanske baser på vårt territorium. Rogaland SV oppfordrer alle til å delta i markeringene mot baseavtalen på den nasjonale aksjonsdagen 23. april.

Stopp fagforeningsknusingen i Kaefer Energy

Klubbsekretær Atle Forfang Rostad har fått en skriftlig advarsel fra arbeidsgiver Kaefer Energy. Grunnen til advarselen er visstnok et innkjøp av vernesko på bedriftens regning og at han ikke stilte på jobb, til tross for at han varslet flere ganger om deltakelse på et fagforeningsmøte. Å delta i fagforeningsmøter har tillitsvalgte rett på, ifølge Hovedtariffavtalen.

Klubben i Kaefer Energy mener at bedriftsledelsen prøver å konstruere en disiplinærsak mot en av de mest aktive tillitsvalgte i klubben. Grunnen er blant annet at Rostad har uttalt seg mot ulovlig innleie av arbeidskraft, noe Kaefer Energy har fått pålegg fra Petroleumstilsynet om å avslutte.

Dette framstår som en ren hevnaksjon mot Rostad. En av grunnsteinene i norsk arbeidsliv er samarbeidet mellom fagforeningen og arbeidsgiver. Gjennom fagforeningene har arbeidsvilkårene for norske arbeidsliv blitt bedre, og vi har lovfesta retter for tillitsvalgte og mot gjengjeldelsesaksjoner.

Rogaland SV gir vår støtte til klubben i Kaefer Energy og Atle Forfang Rostad mot dette forsøket på fagforeningsknusing. Vi krever at Kaefer Energy må trekke den skriftlige advarselen tilbake.

Straumkrise krev systemendring

Straumpriskrise denne vinteren er dramatisk for norske hushald, landbruket og anna næringsliv. Dei ekstremt høge prisane har så langt blitt møtt med heilt nødvendig kompensasjon frå staten, men dette er ikkje nok. Samfunnet kan ikkje leva med høge og ustabile prisar i åra som kjem heller, som alt tyder på at me risikerer å gjera. Priskompensasjon er i det lange løp som å gi paracet mot lungekreft. No krevst det systemendringar, i møtet med det som er ei systemkrise.

Årsaka til dei høge og ustabile prisane er for det første at Noreg fekk Europas mest marknadsliberalistiske energilov i 1990, som gjorde straumen til ei handelsvare, der prisen blir avgjort av tilbod og etterspurnad. For det andre har den norske straummarknaden dei siste åra blitt knytt stadig tettare på den store europeiske straummarknaden, med sine vedvarande høgare prisar. Gjennom fysisk infrastruktur – særleg dei to siste kraftkablane til Tyskland og Storbritannia – og svekking av politisk suverenitet – seinast med tilslutninga til EUs energiunion og energibyrået ACER – har kraftbransjens interesser vunne fram på kostnad av fellesskapets. No eksporterer Noreg meir kraft, samtidig som me importerer europeiske kraftprisar.

Dette systemet er ein trussel mot folks privatøkonomi, mot norsk matproduksjon og mot norsk industri. Om nokre år skal dei langsiktige kraftkontraktane til industrien reforhandlast. Dersom ikkje kraftfulle grep er tatt innan då, risikerer Noreg storstilt avindustrialisering, og å bli ein reindyrka råvareeksportør.

Marknadsliberalistane sitt svar er å produsera meir kraft, i håp om at prisane då går ned. Det er ein fåfengt strategi, så lenge slusene til Europa er opne. Det vil vera som å fylla eit badekar utan at proppen er i. Det vil også føra til massivt press på nedbygging av norsk natur.

I staden krev Rogaland SV eit oppgjør med marknadsstyringa og den tette koplinga til den europeiske kraftmarknaden. Både produksjon og forbruk av fornybar kraft må underleggast politisk, demokratisk styring. Berre slik kan me prioritera kva me skal bruka krafta til, unngå sløsing og overforbruk, verna norsk natur mot nedbygging og samtidig få kontroll på prisane.

Rogaland SV vil

- endra energilova slik at fornybar kraft blir rekna som kritisk infrastruktur på linje med vatn og avløp, og ikkje ei vare på ein marknad.
- melda Noreg ut av EUs energiunion og ta tilbake suverenitet frå EU i energipolitikken.
- innføra eit toprissystem på straum som sikrar låge prisar til eit nøkternt forbruk, og gir høgare prisar til luksusforbruk.
- reforhandla kraftkontraktane med Tyskland og Storbritannia slik at omsynet til forsyningssikkerheit og låge prisar blir ivaretatt. Rogaland SV seier også nei til nye utanlandskablar, inkludert hybridkablar frå havvind.
- avskaffa straumselskapa og moglegheitene for spekulasjon i kraftprisar. Straumsalet til hushald og næringsliv skal skje gjennom offentlege verksemdar.
- ha slutt på elektrifisering av sokkelen med straum frå land, og vil at fornybar kraft skal prioriterast til høgproduktiv industri, landbruk og andre samfunnsnyttige næringer framfor mindre nyttige formål som for eksempel storskala datasenter.

Rogaland SV krev ein fast, låg straumpris for folk og bedrifter i Noreg. Kraftoverskotet kan seljast til utlandet, men det må skje etter at alle i landet er sikra rimeleg straum. Rogaland SV meiner at det også lokalt kan gjerast meir for låge straumprisar. Fylkets straumprodusentar må påleggast å selja straum til låg fastpris.

Forsand hører hjemme i Strand

Det er på tide å lytte til innbyggerne i Forsand som har gitt en tydelig tilbakemelding på folkeavstemmingen. De vil ikke lenger være del av Sandnes, men ønsker at hele Forsand skal være del av Strand kommune.

SV mener vi skal lytte til folket, og at det er viktig å bruke folkeavstemming når viktige saker skal behandles. Statsforvalteren skal gi råd til departementet, som skal ta avgjørelsen. Da må vi legge forsandbuens høringssvar til grunn, og her har et stort flertall sagt at de ønsker seg til Strand kommune. Dette er demokrati i praksis, og når det gjøres på rette måten fungerer demokratiet for den enkelte innbygger best.

Det kan ikke være slik at tekniske detaljer rundt tidligere behandling skal avgjøre resultatet. At tidligere statsråd splittet Forsand i to, og sendte en del til Strand kommune og en annen del til Sandnes bidro i sin tid til økt frustrasjon. Men dette må ikke legge føringer for beslutningen til departementet.

Rogaland SV krever at flertallets svar legges til grunn når det skal avgjøres hvor Forsand skal være i fremtiden. Flertallet har svart klart og tydelig at de vil til Strand. Vi forventer at departementet lytter til flertallet i Forsand.

Matjorda treng eit sterkare vern

I landbrukskommunen Time blir meir og meir av matjorda nedbygd. Dette er ein tendens som også gjeld heile Jæren og fylket. Kommunane i Rogaland har eit stor ansvar for å bevare den verdifulle matjorda.

Området Re/Svertingstad i Time er matjord av beste kvalitet. Der er det bestemt å bygga lager eller anna liknande verksemd. Norge er i dag avhengig av matimport og har ein uforsvarleg låg sjølvforsyningsgrad. Berre 3 % av arealet i Noreg er dyrka jord. Då harmoniserer det ikkje å bygga ned den beste jorda me har. Me må verna om den verdifulle matjorda og verna om den viktigaste næringa me har i Noreg.

Jæren er eit landbruksområde, og næringa her har historisk bygd på jordbruket. Å bygga ned og øydelegga landbruksnæringa vil SV jobba mot. SV vil at planlagde nærings- og bustadområde skal vurderast å bli tilbakeført til LNF-område.

Kvinnekamp er klimakamp

Klimaendringene rammer ulikt og ujevnt, og antall klimaflyktninger øker hvert år. I 2017 anslø FN at omtrent 19 millioner mennesker ble drevet på flukt grunnet klimaendringer, og at 70% av disse var kvinner. I et patriarkalsk samfunn er klimaendringene et strukturelt problem som rammer de med færrest ressurser hardest, altså kvinner og personer utenfor de tradisjonelle kjønnsnormene. På denne måten henger klimakamp og kvinnekamp sammen, og det er umulig å løse problemene uten å se dem i sammenheng.

Jordbruket er den næringen som blir hardest rammet av klimaendringer, og også en næring hvor de fleste arbeiderne er kvinner. Tørke, økte havnivåer og flom gjør det vanskeligere å drive jordbruk. Selv om kvinner står for den største delen av arbeidet i jordbruket er det ifølge FN kun 13% av verdens landbruksområder som eies av kvinner. Ved å eie landbruksområdene har menn mulighet til å økonomisk tilpasse seg etter klimaendringene på egne jorder, mens kvinner må jobbe enda hardere for å sikre seg grunnleggende behov. FN anslår at kvinner kunne økt produksjonen med 30% dersom de hadde tilgang på de samme ressursene som menn.

De patriarkalske strukturene i møte med klimaendringene, rammer også personer som faller utenfor de tradisjonelle kjønnsrollene. Arbeidsledigheten blant skeive er tre ganger så stor som den generelle befolkningen, noe som gjør dem mer utsatt for matmangel og hjemløshet. Mange landeiere og nabolag forbyr også skeive fra å bosette seg, og de blir dermed tvunget til å bo under ekstremt dårlige kår. Under ekstremvær der hele befolkningen vil være i en krisesituasjon med kamp om ressurser, vil de da havne enda lengre bak fordi ressursene i utgangspunktet var utilgjengelige.

Landområder hvor klimaendringer rammer hardest, er ofte også områder hvor det å være skeiv er ulovlig eller hvor skeive har få eller ingen rettigheter. De må ofte flykte lengre eller ta vanskelige ruter, da landområdene rundt kan være livsfarlige grunnet identitet. Det er nærmest umulig å kunne få opphold i andre land, og flyktningleirene som bygges opp kan være livsfarlige for skeive å oppholde seg i. I et forsøk på å flykte fra en krise og søke trygghet, møter de nye farer og utfordringer.

Vi kan ikke fortsette å se klimakamp og kvinnekamp som to separate kamper å kjempe. Det er et overlappende, systematisk og strukturelt problem som må bekjempes parallelt. Vi vet at klimakrisa bidrar til å forsterke patriarkalske strukturer, og dersom vi ønsker likestilling internasjonalt må vi også løse klimakrisa. Norge har en unik posisjon til å jobbe for å sikre skeives situasjon på flukt, gjennom vår posisjon i FNs sikkerhetsråd og internasjonale status. Derfor må Norge ta ansvar for å beskytte og hjelpe skeive på flukt.

Rogaland SV krever:

- At klimakamp anerkjennes som kvinnekamp, fordi klimaendringer rammer sårbare kvinner i det globale Sør hardere enn andre.
- At Norge gjør sitt ytterste for å stoppe klimakrisa for å minske patriarkalske strukturer internasjonalt.
- At Norge må sørge for at klima og miljø er en sentral og integrert del av all utviklingspolitikk. Lokal forankring, likestilling og styrking av kvinners rettigheter må være sentrale prinsipper i all klimafinansiering.
- Bistand til opplæring i grunnleggende overlevelsesferdigheter for jenter og kvinner.
- At Norge løfter rettigheter for skeive på flukt i FNs sikkerhetsråd.

Ja til profesjonsstudium i psykologi ved UiS

Rogaland SV støtter etableringen av et profesjonsstudium i psykologi ved Universitetet i Stavanger (UiS). Vi vil jobbe for at Universitetet i Stavanger får tildelt studieplasser til et profesjonsstudium i psykologi finansiert over statsbudsjettet, forutsatt at UiS-studiet blir akkreditert av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen).